

רמח"ל מתנחל בסבסטיה * מילחמת המשוררים בין תל-אביב

וירושלים * מה עשו הערבים לא.ד. גורדון * ההיפיס הראשונים

בארץ-ישראל * שמו של משה שמיר היה משה שמרקים *

ד"ר קרוי הופך יתום אידיאולוגי אחרי שאיין ראנד הפסיקה

חיינריך בד

סילביה פלאת

אריה זקם

משה שמיר

א.ב. יהושע

לא היו מרגישים מצויין. הדתיים שהם בסדר גמור הם אומנם דתיים, אבל בסדר גמור, "משלנו" (בינינו לבין עצמנו גם הם לא מי יודע מה, אבל בהשוואה...).

גוש-אמונים מקשה על זיהוי, הדתיים האחרים, פעם, בשכבר הימים, היו הם אלה שהתגייסו לצה"ל, השאר היו "הדתיים", אלה שאינם בסדר, ובוודאי שאינם בסדר גמור. השירות בצה"ל היה המוחד, הדתיים' שלא שירתו היו בחלק החשוך של ישראל שופת-האור. אפשר היה לתת בהם סימנים. גוים אינו כפוף למכים; גוים — כיוון שהם משרתים בצה"ל, למוד מסע-אלונקות מידברי כגון של א.ב. יהושע. חוטמם כחוטמו; חיתוך דיבורם כדיבורו; עורירוחם כשלו; גיבוריהם, בחלקם, הם, הגיבורים הישראליים המוסריים החדשים, כגיבוריו...

א.ב. יהושע, סע לחוץ-לארץ. קח חופשה. החלף אוויר. הסיסמאות הפאשיסטיות האלה נגד גוש-אמונים לא יקדמו את העניין... [6.2.76]

6. הליגה להגנת הספרות העברית

מאחר שהסיסמות ה"פאשיסטיות" של הסופר העיברי א.ב. יהושע נגד גוש-אמונים מפחידות את א. ברוך, יוסף שריג חושש שא.ב. יהושע יתעלה לדרגת הפרופסור הירושלמי לתורת הכימיה. דאגתם הכנה של השניים לטוהר-הנשק של הסיפורות העברית מרגשת. היות ששניהם מעורם לא נהרדו מסיפרי א.ב. יהושע, יש להניח שימכתבו הצנוע למערכת הפה"ס. אולי מוטב שיתלכדו וייסדו את הליגה להגנת הסיפורות העיברית.

כיצד גוייס רמח"ל לגוש-אמונים

ב-1937 ציונה יוסף סטאלין על הבימאי סרגיי אייזנשטיין ליצור סרט היסטורי, בעל שליחות לאומית, שידון בסכנה המאיימת על ברית-המועצות מצד גרמניה הנאצית. אייזנשטיין בחר בסיפור רוסי מן המאה ה-13. שעסק בנסיך אלכסנדר נייבסקי, אשר ליכד את ההמונים הרוסיים לנצחון על השבטים הטוטוניים (גרמניים) שצרו עליהם.

אין לדעת מה התרחש בראשו של יגאל לוסין, הממונה על תיק סירטי התודעה היהודית בטלוויזיה, שעה שהחליט על הסרטה סרטי-יוקרה בסכום קרוב לחצי-מיליון ל"י אודות הבחור מפאדובה (כינוי זה טבע חיים נחמן ביאליק לר' משה חיים לוצאטו). דמותו של לוצאטו (1707-47), עליו תימהוני, משורר, מחזאי וגם מיסטיקן נמסרה לידיהם של סופר בינוני (משה שמיר) ובמאי-טלוויזיה כשרוני (מיכאל לביטוב), שהביאו לצופי-הטלוויזיה יצור-כילאיים שהזכיר מרכבה רתומה לסוסים המושכים לשני כיוונים שונים.

הבמאי מיכאל לביטוב עשה בסרט את כל הפעולות שביכולתו על-מנת להציג בצורה עניינית ודוקומנטרית את דמותו של לוצאטו על המסך הקטן. אלא שמגמתו הברורה של מחבר סיפור הסרט, משה שמיר, הכריעה את הסרט.

סיפורו של משה שמיר הוא אליגורי לתקופתנו, וגם אם מתעלמים מקיטעי-קריינות בסיגנון "הליכוד הלאומי הועמד בסכנה" הרי רמח"ל של משה שמיר הינו דמות ייצוגית למרידה לאומית בסיגנון גוש-אמונים, וכל הכרוך בזה.

הוא סיפורו של אדם צעיר (רמח"ל), המחפש את הגאולה כמה עשרות שנים אחר הרצל (בסרט — שבתאי-צבי) ואחרי השואה (בסרט — פרעות ת"ח-ת"ט ובגודן חמלניצקי), והממשלה הזקנה והמכוערת מחרימה אותו (מועצת-הרבנים) ולצעיר יש עדת מאמינים נלהבת (חסידי רמח"ל).

בתמונת-הסיום של הסרט, כאשר קומביינים קוצרים בשדות, כמעט שחפצתי לראות את הבחור מפדובה מלמד שיעור בתורת הניסתר בישיבת אלף-מורה בקדום לילדי מישפחת יונדף.

לוצאטו, שהיה משורר מעולה, מחזאי בינוני ומיסטיקן חלוש, לא אמר דבר

מי מפחד מא.ב. יהושע

1. מבוא

א.ב. יהושע הוא סופר עיברי. יש לו דיעות על מזג-אוויר, קופת-חולים, אגד, הרבנות הראשית ועוד. נוסף לכך מאמין א.ב. יהושע בדימוקרטיה הישראלית. משום כך הוא לא ייסד ברית-ביריונים פרטית, שבעזרתה יוכל לכפות על הרוב את דיעותיו בנושאי מזג-האוויר, קופת-חולים, אגד וכו'. א.ב. יהושע רגיש לנסיגות-כפייה של מיעוט על רוב, משום כך שלח מיכתב למדור המכתבים בהארץ. בנו הלשן:

2. א.ב. יהושע

באמת, קשה להבין את ההיסטריה וההתרגשות של חוגי היונים בישראל, לנוכח מבעע-יההתנחלות האחרונים של גוש-אמונים. דומני שלהיסק, יש לעודד אותם להתנחל עוד ועוד, מעבר לקו הירוק, כך שבבוא השלום המיוחל וכאשר נשתחרר מהשטחים, נוכל גם להשתחרר מהם.

זה בהחלט ייטיב לנו גם בתחומים אחרים של חיינו (כפייה דתית וכו'). שמונים אחוז מהעם היהודי יושבים בגולה, ואין זה נורא אם עוד אלפית הפרומיל תלך לגולה קרובה. דתיים שכמותם תמיד הרגישו את עצמם מצויין בגולה (הרבי מלובאביץ', למשל), הם ככלל המציאו אותה.

שייטבו להם בסבסטיה, במעלה-האדומים, בחורון תחתן ועליון, ואם אפשר — יילכו גם לבשן ולגילעד. אני בטוח שאילו הטלסטיגים ייהנו בסופו של דבר מאלמנט אידיאליסטי תוסס זה. לפחות דבר אחד ימצאו עימם במשותף — הקושי לחיות תחת שלטון ישראל.

[23.1.76]

3. השרשוים

במילון אבר-שושן לעיברית, מוגדר השרשור כתולעת שטוחה טפילה, החיה במעיים של בעלי-החוליות, ומציאותה גורמת בחילה, הקאה, סחרחורת ומיחושים אחרים. ואכן, השרשוים מתירו להגיב על דבריו של א.ב. יהושע, ולהגן על תולעת יעקוב.

4. יוסף שריג

(קטע מיכתב בהארץ)
דיעותי הטוליטיות, אהבותי ושינאותי של הסופר א. (ברכהם) ב. (ולי) יהושע אינן מעלות ואינן מורידות, ואף אינן ראיות לתגובה. מצער אומנם לראות ששטנות המחשבה וזולות הניסוח של הסופר בישראל, אך בסופו של דבר לא מפיו חי עם ישראל, וזכותו של א.ב. יהושע, כשל כל אורח בישראל, לאמץ לעצמו דיעות כאוות-נפשו.

המצער הוא כי בעל דיעות אלה נושא בתפקיד חשוב ומשפיע במוסד להשכלה גבוהה בישראל, ולא קשה לנחש את מידת אהבת ארץ-ישראל ועם ישראל אשר איש זה מקרין על ציבור הסטודנטים. אומנם, לדרגת הפרופסור הירושלמי לתורת הכימיה טרם הגיע א.ב. יהושע, אולם יש לקוות כי אף הוא "יתקדם ויתפתח", ותודות ל"תרומתו" תוכל האוניברסיטה בחיפה להתחרות בהצלחה באוניברסיטה העיברית בירושלים.

[6.2.76]

5. א. ברוך

(קטעים ממאמר בדיעות אחרונות)
אפשר לפרק את המישפט של א.ב. יהושע, סופר ישראלי, למרכיביו: "דתיים שכמותם"; "תמיד"; "גולה" ... הגולה' מוחזרת לשימוש. א.ב. יהושע, סופר ישראלי, מכניס את הגולה' למעגל הדימאגוגי הישראלי. הסופר בשירות התעמולה; הסופר בשירות הפוליטיקה; הסופר עוזב את מיגדל-הישן ... חללית דימאגוגית מאיימת מרחפת מעל לראש הישראלי הנוכח, שלכבודו ולכבוד גורלו יוצא הסופר הישראלי ומביע דעתו בענייני השעה ...

דתיים שכמותם" — כלומר, יש גם דתיים אחרים. נראה, שלמר יהושע דתיים משלו ("כמה מידידי הטובים ביותר הם"...) ודתיים אלה הם בסדר גמור; בגולה